

מערכת ההתקשרות והטיפול הפסיכולוגי.

הידעת 66%? מהפעוטות בגיל שנה שנה וחצי יגיבו בחיוב למפגש מחודש עם אימם 02%, לא יגיבו וכן 01%-02% - יגיבו באופן שנע בתדירות גבוהה בין חיפוש קרבת האם לבין הפגנת מצוקה כאשר קרבה זו מושגת. נתונים יבשים אלה מגלמים סיפור מרתק אודות מערכות יחסים בין אנשים. על כך ועוד במאמר הבא....

בשנות ה 12 וה 62 פותחה ע"י ג'ון בולבי, פסיכיאטר ילדים באנגליה, אחת התיאוריות המשמעותיות בפסיכולוגיה כיום. בולבי הרבה לערוך תצפיות על ילדים במוסדות ומשפחות ועל סמך תצפיות אלה פיתח את המשגותיו.

הוא טען שאדם/תינוק נולד עם סט של מערכות התנהגותיות שנועדו להגביר את הישרדותו ואחת מהמשמעותיות שבהן היא מערכת ההתקשרות. לדבריו, האופן בו האם, או הדמות המטפלת, מטפלת בתינוק מעצב את חוויות ההתקשרות של הילד ואת התבנית ליחסים מאוחרים יותר, כך יוכל להתאים עצמו בצורה המיטבית לסביבתו ולהגביר את שרידותו.

טיפול רגיש וזמין באופן שוטף לצד פניות של הדמות המטפלת בעיתות מצוקה של התינוק מובילים לפיתוח דפוס התקשרות בטוח, בו התינוק ייתן אמון בקשרים ובדמויות שסביבו. מצד שני, חוסר עקביות מצד הדמות המטפלת אשר עשויה לנוע בין תגובות רגישות לאחרות יגביר את הסיכויים שהתינוק יפתח התקשרות לא בטוחה אמביבלנטית. במסגרת התקשרות זו התינוק לא מאמין כי קיימת עקביות בתגובות כלפיו ולכן הוא יאמץ דפוס תגובה לא אחיד. חוסר במענה רגשי לתגובות התינוק מצד הדמות המטפלת עשוי להניב התקשרות לא בטוחה נמנעת, במסגרתה התינוק סבור כי אין טעם להפגין סימני מצוקה מפני שלתפיסתו הם לא יזכו למענה.

בהמשך הגדילה, עקב ההתפתחות הרגשית חברתית והבשלת היכולות הקוגניטיביות מוטמעות חוויות ההתקשרות של התינוק והופכות לחלק מהמודלים הפנימיים לעבודה. עוד נטען כי בבגרות מודלים אלה מתייצבים והופכים להיות בעלי מאפיינים של תכונות אישיות

(Bowlby, 1969, 1961, 1960, 1966 הנחותיו של בולבי נבדקו מחקרית ואכן, כפי שצוין בפתח הדברים, נמצא הבדל בתגובותיהם של ילדים לניסיונות ההרגעה של אימם בסיטואציה מחקרית המכונה 'סיטואציה הזר'. Ainsworth et. Al., 1978)

כאמור, בולבי הניח שדפוס ההתקשרות המתפתח בינקות יהיה רלוונטי לחיים בוגרים מפני שהוא יהווה את התשתית לגבי האופן בו הילד תופס קשרים חברתיים בהמשך ההתפתחות שלו.

מחקרים אשר עקבו לאורך זמן אחרי פעוטות עד לבגרותם מצאו 91%-69% של התאמה בין דפוסי

ההתקשרות בינקות לבין דפוסי ההתקשרות בבגרות (Fonagy, Target & Gergely, 2000). המשמעות היא שמצד אחד ישנה עקביות אבל מצד שני הדבר מעיד בדבר פתח לשינוי. למעשה, כיום ההנחה היא שהאדם מחזיק בדפוסי התקשרות לגבי אנשים שונים וחוויות חיוביות ושליליות

נצח הרים פסיכולוג קליני

משפיעות על דפוסי ההתקשרות.

אחד המחקרים פורצי הדרך בתחום נערך על ידי Hazan & Shaver בשנת 1989, אשר מצאו כי בעלי דפוסי התקשרות שונים יוצרים סוגים שונים של קשרים רומנטיים. בעלי הסגנון הבטוח דיווחו על קשרי האהבה שלהם כשמחים, ידידותיים ובעלי אמון. הם הדגישו את היכולת להיות,